

ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ
SOCIAL RESPONSIBILITY OF PUBLIC UNIVERSITY DEMONSTRATION SCHOOL

อนุศรา โกงเหลง¹

ANUSARA KONGLENG

วรกาญจน์ สุขสดเขียว²

VORAKARN SUKSODKIEW

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบ 1) องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ 2) ผลการยืนยันองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้งหมด 31 โรง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวน 28 โรง และผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย กำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงละ 10 คน ประกอบไปด้วย คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 3 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 3 คน และกรรมการสถานศึกษา 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 280 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ (1) การคุ้มครองผู้ใช้บริการ (1.1) การบริการที่เป็นธรรม (1.2) การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน (2) การจัดการสิ่งแวดล้อม (3) การเคารพสิทธิมนุษยชน (4) การดูแลด้านสวัสดิการ และ (5) การยึดหลักธรรมาภิบาล

2) ผลการยืนยันองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และมีประโยชน์

คำสำคัญ : ความรับผิดชอบต่อสังคม / โรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ

¹ นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The research aimed to determine 1) the factors of social responsibility of public university demonstration school, 2) the confirmation of the social responsibility of public university demonstration school. The population of this research were 31 public university demonstration school. The sample size consisted of 28 schools, which was determined by Krejcie and Morgan's comparison table of the size and the researcher used simple random sampling methods. There were 10 respondents from each school which included 1 school director, 3 deputy school directors, 3 heads of department, and 3 school committees, totally 280 respondents. The research instruments were semi-structured interview form, opinionnaire and the confirmation questionnaire for factor of social responsibility of public university demonstration schools. The statistical used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, exploratory factor analysis and content analysis.

The research findings were as follows:

1) the 5 factors of social responsibility of public university demonstration school were found; (1) user protection, (1.1) fair service, (1.2) community participation and community development, (2) environmental management, (3) respect for human rights, (4) welfare care, and (5) good governance principle

2) The results of the confirmation for factors of social responsibility of public university demonstration school which the most expert's opinions were consensus that the factors of social responsibility of public university demonstration school were verified with accuracy, propriety, feasibility, and utility.

KEYWORDS : SOCIAL RESPONSIBILITY / PUBLIC UNIVERSITY DEMONSTRATION SCHOOL

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากสภาพวิกฤตทางสังคมนี้จึงเกิดความสนใจในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคมขึ้นอย่างมากในทุก ๆ ภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นในหน่วยงานของภาครัฐ หรือเอกชน ต่างก็ให้ความสนใจ และดำเนินกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ จึงเกิดกระแสการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมขึ้น เพื่อให้บริษัท องค์กร หน่วยงาน และสถาบันทั่วโลก รวมไปถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรได้วางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพนั้น สถาบันหลักในการเตรียมความพร้อมเด็กและเยาวชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ของประเทศที่มีคุณภาพในอนาคตคือโรงเรียน จึงทำให้องค์กรต่าง ๆ ทั่ว

โลก รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ต่างเพิ่มความตระหนักถึงความจำเป็น และประโยชน์ของการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากวัตถุประสงค์ที่สำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมจะมีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งในองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ จะประกอบไปด้วยคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้การบริหารสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ทรัพยากรบุคคลหรือบุคลากรถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาให้องค์กรหรือหน่วยงานมีประสิทธิภาพตามที่ต้องการได้อย่างชัดเจน เป็นไปตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ (Keith David, 1989: 7) ส่วนการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของ

การพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความเท่าเทียมกันในสังคม และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอาชีพ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ แต่ในสภาวะการณ์ปัจจุบันทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว จึงส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง เพื่อให้ทุกภาคส่วนของสังคมทั้งองค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรศาสนา และประชาชนทั่วไป มีบทบาทรับผิดชอบและร่วมมือปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา, ม.ป.ป.) ซึ่งสถานศึกษาก็เช่นเดียวกันต้องให้การสนับสนุนและพัฒนาในด้านต่าง ๆ นับตั้งแต่สถานศึกษาครู และนักเรียน และตระหนักดีว่า สถานศึกษาที่มีความพร้อมในการเป็นแหล่งความรู้ ครูที่มีความรู้และศักยภาพในการสอนก็จะสามารถสร้างนักเรียนให้เติบโตเป็นกำลังหลักที่มีความพร้อมในการพัฒนาชุมชนและสังคมให้เข้มแข็งเป็นกำลังสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้สังคมต่อไป การสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสำคัญเป็นอย่างมาก มีการปลูกจิตสำนึกคุณธรรมความดีผ่านการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาศักยภาพบุคลากร พัฒนาองค์ความรู้ด้านกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมความดี และพัฒนาความร่วมมือสร้างพลเมืองดีมีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมประเทศชาติ (ศูนย์คุณธรรม, 2560) และสืบเนื่องมาจากการวิเคราะห์ผลการประเมินมาตรฐานการศึกษาคุณภาพภายนอกทั้งสามรอบ ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ตั้งแต่ปี 2554-2558 พบว่า โรงเรียนสาธิตมีจุดที่ควรพัฒนา ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ โรงเรียนสาธิตควรได้รับ

การส่งเสริมด้านวินัยมีความรับผิดชอบต่อมากขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ชุมชน คณะกรรมการ ผู้ปกครอง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำ และเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษาในการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน/วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษาเพิ่มขึ้น ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักพอเพียงตามหลักปรัชญาตามพระราชดำริ ควรพัฒนาด้านบริหารบุคคลยังขาดมาตรการบำรุงรักษาบุคลากร การสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมความก้าวหน้า สวัสดิการ ยังไม่เป็นระบบ ควรจัดกิจกรรมปลูกฝังส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคุณค่าของอาหาร ควรจัดกิจกรรมปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรมเรื่องระเบียบวินัยในตนเองให้เกิดเป็นรูปธรรมที่เด่นชัดพร้อมคุณธรรม “จิตอาสา” พัฒนาผู้เรียนให้รู้จักจิตอาสาต่อผู้อื่นทั้งภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ให้เกิดเป็นรูปธรรมจนเกิดเป็นจุดเด่นของสถานศึกษา การใช้วัสดุบางอย่างไม่คุ้มค่า ไม่ได้ช่วยดูแลรักษาความสะอาดบริเวณอาคารสถานที่ของสถานศึกษา และบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมภายนอกสถานศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารและภายในอาคารให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ ครูควรจัดกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ด้านสังคมให้หลากหลาย เช่น จัดกิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี กับครอบครัว โรงเรียนและชุมชน กิจกรรมฝึกการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น กิจกรรมฝึกจริยธรรม กิจกรรมการฝึกให้รู้จักสภาพชุมชนที่ตนเองอยู่ และกิจกรรมการฝึกหัดให้รู้จักตนเองและหน้าที่ รู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น และสุดท้ายสถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความเป็นไทย เช่น มารยาทความเป็นไทย ความสุภาพนอบน้อม ทำความเคารพผู้ใหญ่ที่พบปะในสถานศึกษานอกห้องเรียน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาขององค์การมหาชน, 2560) ซึ่งจากสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะแล้ว พบว่าด้านความรับผิดชอบต่อสังคม หากไม่ได้รับการส่งเสริม จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม ดังนั้นผู้วิจัยมีความ

สนใจศึกษาว่าความรับผิดชอบต่อสังคมโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยของรัฐ มีแนวทางอย่างไร เพื่อสร้างความรู้ในการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมให้มีความสามารถในการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศต่อไป ดังนั้นองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ จากงานวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อำนวยการและคณาจารย์โรงเรียนสาธิต ในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดี มีความรู้ความสามารถ และสามารถนำไปปรับใช้กับทักษะกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ

2. เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ

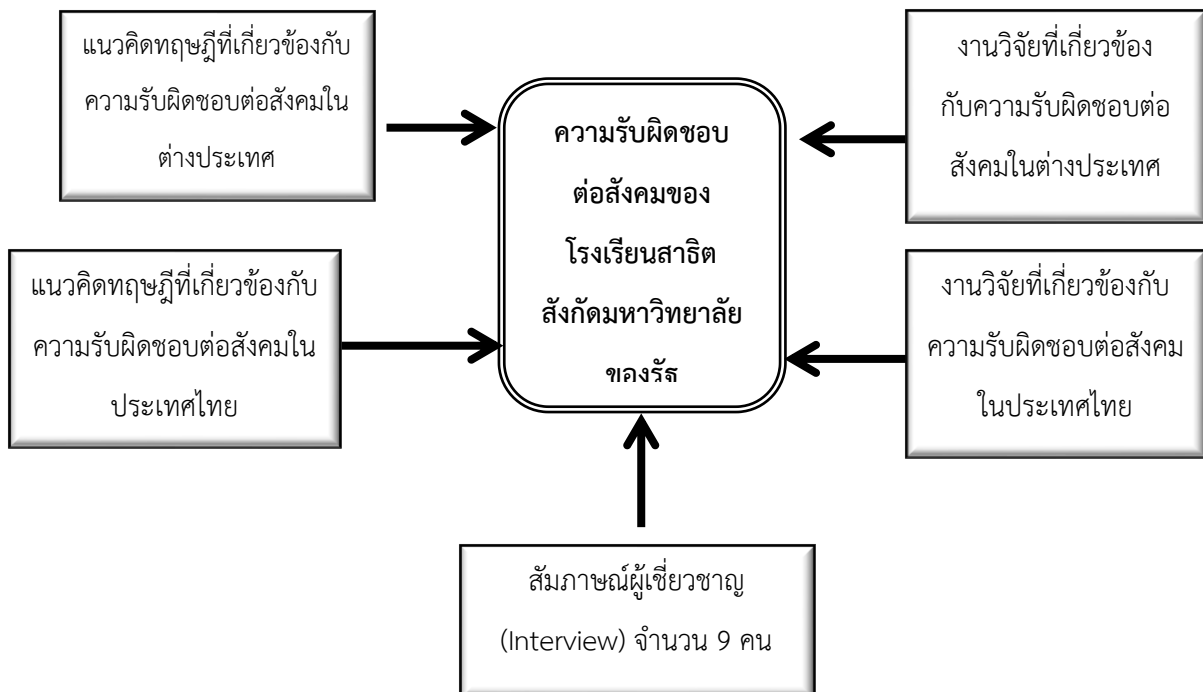
สมมติฐานของการวิจัย

1. ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นพหุองค์ประกอบ

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเพื่อศึกษา ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยจากองค์ความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยดำเนินการวิจัยดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา วารสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม 2) สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) 3) นำข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากเอกสาร งานวิจัย และการสัมภาษณ์ มาสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ขั้นที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1) นำตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคม มาพัฒนาเป็นเครื่องมือวิจัยในลักษณะแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) 2) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการนำเครื่องมือวิจัยที่จัดทำขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบโดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องที่เรียกว่า IOC (Index of Item – Objective Congruence) ซึ่งพิจารณาข้อกระทงคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับข้อกระทงคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้คำถามจำนวน 130 ข้อ 3) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยทั้งฉบับด้านความเชื่อมั่น โดยการทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนสาธิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 โรงเรียนละ 10 คน รวมจำนวนทั้งหมด 30 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(α - Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach : 1984) ผลการทดลองใช้ พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.993

ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1) นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 28 โรงเรียนละ 10 คน ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมาจำนวน 23 โรงเรียน จำนวน 230 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.14 2) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) เพื่อรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มเดียวกัน

ขั้นที่ 4 ยืนยันองค์ประกอบ

ผู้วิจัยนำตัวแปรองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ มายืนยันองค์ประกอบเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้งหมด 31 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 28 โรงเรียน และผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่ม

อย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าว

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงละ 10 คน จำแนกได้เป็น 1) ฝ่ายบริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 3 คน 2) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 3 คน 3) กรรมการสถานศึกษา 3 คน ดังนั้นจึงได้กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 280 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ประเภท 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบสอบถามความคิดเห็น และ 3) แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ มีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะปลายเปิด มีประเด็นในการสัมภาษณ์ คือ (1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ มีอะไรบ้าง (2) ความคิดเห็นอื่น ๆ

2. แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) ซึ่งเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ประกอบด้วย ข้อคำถาม 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert : 1961)

3. แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) พิจารณา

4 ด้าน คือ มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมพัทธ์ วิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้สถิติพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ใช้สถิติดังนี้ (1) การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) (2) การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต () และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์และคานท์ (Best and Kahn : 2006) (3) การวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA)

3. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความสอดคล้องขององค์ประกอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ จากแบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ใช้สถิติพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบเชิงสำรวจความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้ 5 องค์ประกอบ 57 ตัวแปร คือ (1) การคุ้มครองผู้ใช้บริการ จำนวน 37 ตัวแปร (1.1) การให้บริการที่เป็นธรรม จำนวน 23 ตัวแปร (1.2) การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน จำนวน 14 ตัวแปร (2) การจัดการสิ่งแวดล้อม จำนวน 8 ตัวแปร (3) การเคารพสิทธิมนุษยชน จำนวน 5 ตัวแปร (4) การดูแลด้านสวัสดิการ จำนวน 4 ตัวแปร และ (5) การยึดหลักธรรมาภิบาล จำนวน 3 ตัวแปร

ตอนที่ 2 ผลการยืนยันองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ

ผู้วิจัยนำองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 5 องค์ประกอบ 57 ตัวแปร ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ยืนยัน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) พบว่า ผลการยืนยันองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 5 องค์ประกอบ 57 ตัวแปร มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประการ เพื่อ

ความชัดเจนและการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การคุ้มครองผู้ใช้บริการ 1.1) การให้บริการที่เป็นธรรม 1.2) การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน 2) การจัดการสิ่งแวดล้อม 3) การเคารพสิทธิมนุษยชน 4) การดูแลด้านสวัสดิการ และ 5) การยึดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 คือ องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต เป็นพหุองค์ประกอบ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนสาธิตจะมีคุณภาพได้ ขึ้นอยู่กับการบริหารงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพของผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในทิศทางที่เหมาะสม การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยทำให้คนในสังคมเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเอง ปรับตัว และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนไว้หลายประการ เช่น สิทธิของผู้ใช้บริการ สิทธิของชุมชนท้องถิ่น เสรีภาพในการรวมกลุ่ม สิทธิในการรับรู้และมีส่วนร่วมสิทธิและเสรีภาพอื่น ๆ เป็นต้น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560): 18) และยังสอดคล้องกับหลักการของมาตรฐานแนวทางการรับผิดชอบต่อสังคม ISO 26000 ซึ่งมีจุดประสงค์ที่ต้องการเกื้อหนุนองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน มีเจตนาที่จะยุยงส่งเสริมให้องค์กรดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม ในมาตรฐาน ISO 26000 ประกอบด้วย 7 เรื่อง ได้แก่ การกำกับดูแลองค์กร สิทธิมนุษยชน การปฏิบัติด้านแรงงาน สิ่งแวดล้อม การปฏิบัติด้านงานอย่างเป็นธรรมประเด็นด้านผู้ใช้บริการ

และการมีส่วนร่วมและพัฒนาชุมชน (International Standard ISO 26000, (2010) ดังนั้น ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐในแต่ละองค์ประกอบสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การคุ้มครองผู้ใช้บริการ (User protection) เป็นองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีความสำคัญที่สุด สามารถแยกออกเป็นองค์ประกอบย่อยคือ 1.1) การบริการที่เป็นธรรม 1.2) การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ ด้านการบริการที่เป็นธรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันผู้ประกอบการได้ให้การยอมรับและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนสาธิตในสถาบันอุดมศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากบทบาทและสถานภาพของโรงเรียนสาธิตแตกต่างจากโรงเรียนขั้นพื้นฐานทั่วไป และเพื่อรักษาคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มโรงเรียนสาธิต ซึ่งเป็นโรงเรียนทางเลือกที่ผู้ประกอบการยอมรับในคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนมานาน เพื่อยืนหยัดตามปรัชญาและหลักการในการเป็นแหล่งสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพมาตรฐานมีความเป็นเลิศทางวิชาการและจัดการบริการที่เป็นธรรมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจของโรงเรียนสาธิต ที่ว่าโรงเรียนสาธิตร่วมมือกับคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ จัดประสบการณ์วิชาชีพครูให้นักศึกษา ที่มีความรู้และทักษะที่ได้มาตรฐาน มีวัฒนธรรม คุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำในวิชาชีพของสังคม รวมถึงหลักการพื้นฐานที่จะส่งเสริม และกระตุ้นให้มีการปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมและสื่อสารที่เกี่ยวกับการประพฤติอย่างมีจริยธรรมไปยังกลุ่มต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในโครงสร้างการกำกับดูแล บุคลากร รวมถึงกลุ่มต่าง ๆ ที่มีโอกาส ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อค่านิยม วัฒนธรรม ความเป็นเอกภาพ กล

ยุทธ์และการปฏิบัติการขององค์กร (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560) สอดคล้องกับแนวคิดของ คอตเลอร์และลี (Kotler & Lee, 2005) ที่กล่าวว่าการที่องค์กรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสังคมนั้นจะสามารถทำให้องค์กรดูดี (Look Good) มีภาพลักษณ์ที่ดีในมุมมองของสังคม ชุมชน ผู้ใช้บริการ หรือผู้ร่วมกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ก็จะส่งผลให้บุคคลในองค์กร ผู้บริหาร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ใช้บริการขององค์กรในปัจจุบัน ก็เกิดความรู้สึกดี (Feels Good) ในตัวองค์กรด้วยเช่นกันที่องค์กรกระทำในสังคมที่ดี (Does Good) เป็นประโยชน์ต่อสังคมซึ่งส่งผลให้องค์กรได้รับการยอมรับจากสังคม ผู้ที่มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมไปถึงการมีชื่อเสียงที่แข็งแกร่งต่อไปในระยะยาว (Last Longer) ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาชุมชน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนสาธิตเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่มีการช่วยเหลือสนับสนุนในการพัฒนาสร้างนวัตกรรมเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาประเด็นต่าง ๆ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับมอนดี้ (Mondy) (1998: 22) ที่กล่าวว่าความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นข้อผูกมัดของผู้บริหารในการหาวิธีที่จะรักษาหรือปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวม มากกว่าผลประโยชน์ขององค์กรเพียงอย่างเดียว และสอดคล้องกับงานวิจัยของสายสุนีย์ เทพสุขเยี่ยม (2553: 239) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยวิธีการค้นพบโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนนักปฏิบัติและชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการศึกษาพบว่าชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุดในการกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ การร่วมเผยแพร่องค์ความรู้ใหม่ การร่วมแสวงหาความรู้ ตามลำดับ เพราะการจัดการศึกษาในปัจจุบันเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด

การศึกษาในหลาย ๆ ด้าน เพื่อพัฒนาชุมชนให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน

องค์ประกอบที่ 2 การจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental management) เป็นองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่สอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนสาธิตได้มองเห็นความสำคัญของการจัดการสิ่งแวดล้อมเพราะเป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ และการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ต้องมีการวางแผนการใช้ที่ดีและเหมาะสม เพื่อทำให้เกิดคุณค่าต่อองค์กร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับกริฟฟิน (Griffin, 1973: 11) ที่ว่าความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นข้อผูกพัน และเป็นหน้าที่ขององค์กรที่มีหน้าที่ในการปกป้องและให้ผลประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมรอบข้าง และยังสอดคล้องการศึกษาวิจัยของ ยศสรวดี กรังโกร (2560: 232) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผลการศึกษาพบว่าสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่บริหารงานด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม สถานศึกษาจัดกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งผลต่อชุมชน ครอบครัว จากการมีส่วนร่วมสอดคล้องกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแบบยั่งยืน ซึ่งจะเห็นได้ว่าหากโรงเรียนสาธิตได้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี ก็จะทำให้โรงเรียนมีความน่าอยู่

องค์ประกอบที่ 3 การเคารพสิทธิมนุษยชน (Respect for human rights) เป็นองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่สาม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนสาธิตเป็นหน่วยงานราชการที่มีนโยบายสนับสนุนและเคารพการปกป้องสิทธิมนุษยชน โดยการปฏิบัติต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่า

จะเป็น บุคลากร นักเรียน และชุมชนรอบข้างด้วยความเคารพในความเป็นมนุษย์ คำนึงถึงความเสมอภาคและเสรีภาพภาพที่เท่าเทียมกัน ไม่ละเมิดสิทธิพื้นฐานและไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อให้การเคารพสิทธิมนุษยชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนจะต้องมีการสร้างองค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรและนักเรียนปฏิบัติตามหลักที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับพอร์เตอร์และคาร์เมอร์ (Porter and Kramer, 2011) ที่ระบุว่ารูปแบบกับวิธีการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม มักจะศึกษาข้อกฎหมาย กฎระเบียบ มาตรฐาน หรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปฏิบัติเพื่อปรับให้เข้ามาตรฐาน (Standardization) อันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ผลจากการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม จะทำให้ได้ชื่อว่าเป็นบรรษัทพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม การแก้ไขปัญหาหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และได้รับการยอมรับให้เป็นสมาชิกหนึ่งในสังคมนั้น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของแมคฟิลล์ (Mcphail, 2013: 391-412) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียน: การรวมสิทธิมนุษยชนเข้ากับการพัฒนาอย่างยั่งยืน พบว่า ทุก ๆ ส่วนของสังคมต้องสอนและให้ความรู้เพื่อส่งเสริมสิทธิต่าง ๆ ที่มีอยู่ โดยนำเสนอกรณีทางศีลธรรมและปฏิบัติเพื่อนำสิทธิมนุษยชนเข้าสู่ธุรกิจและการบัญชีในระดับอุดมศึกษาและวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไสวเดอร์ Swider (2013 : Abstract) ได้ทำวิจัยเรื่อง ISO 26000 ขอบเขตความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร และการมีส่วนร่วมในการทำงาน: การสำรวจเชิงปริมาณ (Quantitative Investigation) จากผลการวิจัยพบว่า มีความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรทั้ง 7 ด้าน คือ 1) การกำกับดูแลกิจการ 2) สิทธิมนุษยชน 3) การปฏิบัติงานด้านแรงงาน 4) สิ่งแวดล้อม 5) ปฏิบัติการที่เป็นธรรม 6) ประเด็นเกี่ยวกับผู้บริโภค และ 7) การมีส่วนร่วมของชุมชน

และการมีส่วนร่วม ถ้าผู้อำนวยการโรงเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการเคารพสิทธิมนุษยชนจะส่งผลต่อองค์กรทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

องค์ประกอบที่ 4 การดูแลด้านสวัสดิการ (Welfare care) เป็นองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่สี่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนสาธิตเป็นหน่วยงานทางราชการซึ่งได้รับคำตอบแทนจากทางราชการ นอกเหนือจากเงินเดือนซึ่งเป็นการตอบแทนให้ตามค่าของงานในแต่ละตำแหน่งแล้ว ยังมีสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลต่าง ๆ อีกด้วย โดยสวัสดิการเป็นการให้คำตอบแทนเพื่อช่วยให้ข้าราชการมีความรู้สึกสะดวกสบายและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต ส่วนประโยชน์เกื้อกูลนั้น เป็นการให้คำตอบแทนเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน โดยทั้งสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลล้วนเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้ข้าราชการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผล ตลอดจนจงใจให้ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เข้ามารับราชการและรักษาบุคคลเหล่านั้นให้อยู่ในระบบราชการ สอดคล้องกับงานวิจัยของดาลาบา รูฮี (Dalaba-Roohi, 2013: Abstract) ได้ทำการศึกษารื่องผลกระทบของปัจจัยภายนอกที่มีต่อพฤติกรรมการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมในการดูแลสุขภาพองค์กร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรนำไปสู่ความสำเร็จโดยองค์กรด้านการดูแลสุขภาพในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่จำเป็นการเข้าถึงเงินทุนการรับรู้ในเชิงบวกและการปรับปรุงความสัมพันธ์ของชุมชน โดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย อุทัยน้อย (2559:808-813) ได้ทำการศึกษารื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกรมการปกครองกับข้าราชการกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษา

พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกรมการปกครองและข้าราชการกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี ทั้ง 8 ด้าน โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสภาพการทำงานที่มีความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ด้านโอกาสในความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านโอกาสในการพัฒนาและการใช้ความสามารถของตนเอง ด้านการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ด้านสิทธิส่วนบุคคล ด้านจังหวะชีวิต และด้านความเป็นประโยชน์ต่อสังคม

องค์ประกอบที่ 5 การยึดหลักธรรมาภิบาล (good governance principle) เป็นองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่มีความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนสาธิตเป็นหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยทำให้คนในสังคมเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ขณะเดียวกันก็เป็นเครื่องมือที่จะทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าไปพร้อม ๆ กัน การจัดการศึกษาที่ดี มีคุณภาพ โดยการยึดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ได้แก่ การมีส่วนร่วม การปฏิบัติตามกฎหมาย ความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อสังคม สอดคล้อง ความเสมอภาค การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และการมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจอย ทองกล่อมสี (2555: 234-262) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอุดมศึกษาไทยตามหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอุดมศึกษาไทยตามหลักธรรมาภิบาล ในมิติธรรมาภิบาล ให้ความสำคัญไปที่ หลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส

หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า มาเป็นหลักการในการบริหารจัดการ เมื่อโรงเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมจะส่งผลให้โรงเรียนมีคุณภาพและน่าเชื่อถือต่อไป และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนชัย ศรสุวรรณ (2556:813-825) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของความรับผิดชอบต่อสังคมเพราะจะได้มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเรื่องการเคารพต่อหลักนิติธรรม และปฏิบัติตามกฎหมายรวมถึงระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม และค่านิยมที่ร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 5 องค์ประกอบ 57 ตัวแปร มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 คือ ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐทุกองค์ประกอบจะมีความสำคัญในการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีให้แก่สถานศึกษาเพราะทุกองค์ประกอบจะเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบในเชิงสร้างสรรค์สามารถนำมาปฏิบัติได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม และหากขาดส่วนใดส่วนหนึ่งจะทำให้ความรับผิดชอบต่อสังคมไม่เต็มตามศักยภาพ ผู้บริหารสามารถนำไปบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคม โดยกำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์สู่กลุ่มบริหารทั้ง 4 กลุ่ม

(การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป) โดยนำไปไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน นิเทศ กำกับ ติดตาม เน้นนิเทศภายใน แล้วแนวทางให้ผู้บริหารและคณะครูปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับจรรยาบรรณ นิมิตกุล (2556:257-292) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรับผิดชอบต่อสังคมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีธรรมาภินิเทศบ่อเตา ชาร์ต ในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีธรรมาภินิเทศบ่อเตา ชาร์ต ในประเทศไทย ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) การจัดการกิจกรรมเพื่อสังคม 3) การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ 4) การพัฒนาทักษะชีวิต 5) การดำเนินงานจิตตาสถาบัน 6) การจัดการสิ่งแวดล้อม และ 7) การยึดหลักธรรมาภิบาล และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิรมย์ ลีกุล (2558: 149-153) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการยืนยันตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยอย่างมีกระบวนการจัดทำอย่างเป็นขั้นตอนและมีระบบแบบแผน ตามแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ควรให้ข้อมูลด้านสารสนเทศเกี่ยวกับการให้บริการ โดยเตรียมไว้ในคู่มือและวิธีการปฏิบัติ

2. ผู้บริหารโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ควรพิจารณาสนับสนุนแผนกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับนักเรียนต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ รวมทั้งการให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาศักยภาพการเข้าถึงทรัพยากร และโอกาสของทุกคน

3. ผู้บริหารโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ควรให้ความสำคัญต่อการประหยัดพลังงานในทุก ๆ พื้นที่ของโรงเรียน รวมถึงการซื้อผลิตภัณฑ์ประหยัดพลังงาน และการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่มีการใช้พลังงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผู้บริหารโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ควรให้ความสำคัญโดยมุ่งเน้นการรักษาผลประโยชน์สำหรับเด็ก เคารพในการดำรงชีวิต การพัฒนา การแสดงออกอย่างเสรี และมีนโยบายในการรณรงค์ป้องกันการมีสัมพันธ์ทางเพศกับเด็ก รวมทั้งไม่ให้มีการแสวงหาผลประโยชน์ในรูปแบบใด ๆ จากเด็ก

5. ผู้บริหารโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ควรจัดให้มีการคุ้มครองด้านสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยอย่างเท่าเทียมกันสำหรับข้าราชการครู/นักเรียน ลูกจ้างชั่วคราวที่ทำงานนอกเวลา (part-time)

6. ผู้บริหารโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ ควรมีการดำเนินการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่มีวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนว่าแต่ละโรงเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไร และมีแนวทางในการพัฒนาต่อไปอย่างไร

3. ควรศึกษารูปแบบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ

เอกสารอ้างอิง

- จอย ทองล้อมสี. (2555). “การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอุดมศึกษาไทยตามหลักธรรมาภิบาล.” ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จารุวรรณ นิมิตกุล. (2556). “ความรับผิดชอบต่อสังคมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายนิเทศน์ ปอดเดอชาร์ตในประเทศไทย.” ปริญญาปรัชญาดุษฎีนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภิรมย์ ลีกุล. (2558). “การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.” ปริญญาปรัชญาดุษฎีนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาวิทยาลัยบูรพา.

ยศสรวดี กริ่งไกร. (2560). “การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.” ปรินญาพุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รัตน์ชัย ศรสวรรณ. (2556). “การบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.” ปรินญาปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน). (2560). **สร้าง USR: สถานศึกษาที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม.**

สายสุนีย์ เทพสุขเยี่ยม. (2553). “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยวิธีการค้นพบโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนนักปฏิบัติและชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และการมีส่วนร่วมของชุมชน.” (ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต เทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560.) **ฐานข้อมูลโรงเรียนสาธิต ข้อมูลสถิติ ปี 2560.** เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ . เข้าถึงได้จาก <http://www.satit.mua.go.th/satit/default.php>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา. (ม.ป.ป.) **“กรอบและทิศทางการวิจัยทางการศึกษา เพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา.”**

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2560). **ผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน บทสรุปของผู้บริหาร.** เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม. เข้าถึงได้จาก <http://aqa.onesqa.or.th/SummaryReport.aspx>

สมชาย อุทัยน้อย. (2559). “คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกรมการปกครองกับข้าราชการกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี.” การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัย ใช้องค์ความรู้ สู่ความยั่งยืน, 17 มิถุนายน 2559 ณ วิทยาลัยนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา.

David Keith. (1989). **Human Behavior at work: Organizational Behavior.** (Philippine: Navotas Press.

Faustina Dalaba-Roohi. (2013). “The Effects of External Factors on Corporate Social Responsibility Behaviors in Healthcare Organizations: Responses and Outcomes.” Ph.D. of Management, the Faculty of the Graduate School of Management of the University of Maryland University

John W. Best and Jame V. Kahn. (2006). **Research in Education**, 10th ed. (Massachusetts: Pearson Education Inc.,) : 310-311.

Ken Mcphail. (2013). “Corporate Responsibility to Respect Human Rights and Business Schools’ Responsibility to Teach It: Incorporating Human Rights into the Sustainability Agenda,” **Accounting Education: an international journal** 22, (August). 391-412.

- Lee J. Cronbach.(1984). **Essentials of Psychological Tests**, 4th ed. (New York: Harper & Row Publishers.,) : 164.
- Marlène García Swider. (2013). “ISO 26000 corporate social responsibility dimensions and employee engagement: a quantitative investigation.” Ph.D. of Philosophy, School of Business and Technology, Capella University.
- Mondy, R. W. (1998). **Management: Concepts and practices**. 6th ed. Needham Heights. Massachusettes: Allyn and Bacon.
- Philip, Kotler and Lee Nancy. (2005). **Corporate Social Responsibility: Doing the Most Good for your Company and Your Cause**. United States of America: John Wiley & sons Inc.
- Porter E. Michael and Kramer R. Mark. (2011). “**Creating Shared Value**.” Harvard Business Review, January-February.
- Rensis Likert. (1961). **The Human Organization**, (New York: McGraw-Hill.,) : 74.
- Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan. (1970) “Determining Sample Size for Research Activities.” **Journal for Education and Psychological Measurement** No.3 (November) : 68.
- Swider, Marlène García. (2013). “ISO 26000 corporate social responsibility dimensions and employee engagement: a quantitative investigation.” Ph.D. of Philosophy, School of Business and Technology, Capella University.
- W R. Griffin. (1973). **Management**, 5th ed. Houghton: Mifflin, 11.